

CYFARFOD	Pwyllgor Iaith
DYDDIAD	30 Ionawr, 2023
TEITL	Adroddiad yr Adran Tai ac Eiddo ar Weithrediad y Polisi Iaith a Gweithgareddau Hybu'r Gymraeg
PWRPAS	Cyflwyno gwybodaeth am gyfraniad yr Adran i hybu a hyrwyddo'r iaith Gymraeg
AWDUR	Carys Fôn Williams, Pennaeth Tai ac Eiddo

1. Cefndir a chyd-destun

- 1.1. Mae'r adroddiad hwn wedi ei baratoi er mwyn cyflwyno gwybodaeth i'r Pwyllgor Iaith am gyfraniad yr Adran Tai ac Eiddo i'r Polisi Iaith.
- 1.2. Mae'r Adran Tai ac Eiddo yn cynnwys cymysgedd o wasanaethau rheng-flaen (megis Digartrefedd, Ffoaduriaid, Cyflenwad Tai), corfforaethol (megis Stadau, Diogelwch Eiddo, Swyddfeydd a Glanhau) a masnachol (Difa Pla).
- 1.3. Golyga hyn bod yr Adran yn ymdrin â nifer o gwsmeriaid a budd-ddeiliaid, sy'n cynnwys staff Cyngor Gwynedd, busnesau a thrigolion Gwynedd.
- 1.4. Yn sgil hynny, credwn ei bod yn hynod bwysig gallu cynnig ein gwasanaethau yn ddwyieithog, a pharchu dewis iaith y cwsmer.
- 1.5. Dangosa natur sensitif rhai o'r achosion a wyneba'r adran bwysigrwydd gweithredu yn y Gymraeg i'n defnyddwyr gwasanaeth.
- 1.6. Er enghraifft, pan fo'n staff yn ymdrin ag unigolion sy'n wynebu bod yn ddigartref, sydd eisoes mewn sefyllfa o straen eithriadol, mae ymdrin â'r unigolion hyn mewn dull sensitif yn allweddol. Rhan amlwg a phwysig o hynny yw siarad gyda'r unigolyn yn yr iaith y maent yn ei dewis.
- 1.7. Mae staff yr Uned Grantiau Tai yn ymdrin ag oedolion a phlant anabl wrth gynnig cymorth iddynt allu byw yn eu cartref trwy osod cyfarpar megis rampiau, neu wneud addasiadau i dai megis estyniadau neu ystafelloedd gwlyb. Mae'n eithriadol o bwysig gallu cynnig gwasanaeth yn y Gymraeg wrth ymdrin â'r sefyllfaoedd hyn hefyd.
- 1.8. Mae'r Adran hefyd yn ymdrin â defnyddwyr gwasanaeth sy'n dod i Wunedd o'r tu hwnt i Gymru a Phrydain, ac sy'n siarad ieithoedd ar wahân i Gymraeg a Saesneg. Mae'r Uned Ailsefydlu

Ffoaduriaid wedi bod yn rhan allweddol o ymateb y Cyngor i'r sefyllfa yn Wcrain, gan dderbyn, cefnogi a lletya ffoaduriaid yng Ngwynedd dros y cwta flwyddyn ddiwethaf.

- 1.9. Mae'r Uned yn gweithio'n agos gydag asiantaethau megis cyfieithwyr er mwyn cefnogi ffoaduriaid a ddaw i Wynedd i geisio lloches. Yn gyffredinol, mae'r unigolion hyn yn awyddus i wneud cyfraniad ystyrion i'r gymdeithas sy'n eu derbyn, gyda nifer yn dysgu Cymraeg wrth ymsefydlu ac yn plethu i'w cymunedau newydd yn dda.

2. Sgiliau Iaith Gymraeg ein gweithlu

- 2.1. Rhoddwn bwys mawr ar sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Pholisi Iaith y Cyngor, a'n gallu i gynnis gwasanaeth Gymraeg i'n defnyddwyr gwasanaeth, boed fewnol neu allanol.
- 2.2. Yn ôl yr Adroddiad Chwarterol Dynodiadau Iaith diweddaraf, mae **94%** o'n staff yn cyrraedd neu basio Dynodiadau Iaith eu swyddi.
- 2.3. O'r 94% hynny, mae gan **60%** ohonynt sgiliau uwch na'r gofynion iaith sydd ynghlwm â'u swyddi.
- 2.4. Hyd at 06/01/2023, mae **96%** o'r staff wedi derbyn rhyw fath o asesiad (hunanasesiad neu asesiad rheolwr llinell) gyda dim ond 7 yn weddill heb eu hasesu.
- 2.5. O'r rheiny mae **79%** wedi cwblhau hunanasesiad (sef yr hyn rydym yn ddymuno er mwyn cael y darlun gorau o sgiliau iaith ein staff). Mae hyn yn gynydd o 12% dros y flwyddyn ddiwethaf yn dilyn ymgyrch i annog rhagor o staff i'w gwblhau.
- 2.6. Mae'r rheiny sydd wedi derbyn asesiad rheolwr llinell yn unig yn staff rheng flaen gan fwyaf, megis glanhawyr swyddfa, ac rydym yn cydnabod y gall gymryd peth amser nes cwblheir hunanasesiad oherwydd natur eu gwaith.

3. Ymateb i'r materion yr hoffai'r aelodau eu trafod

- 3.1 Ymatebir i'r materion ar y tudalennau nesaf

Mater yr hoffai'r aelodau ei drafod:**Hybu a hyrwyddo**

Cwestiwn 1: Allwch chi amlygu unrhyw brosiectau o fewn eich adran sydd yn cyfrannu tuag at un o flaenoriaethau strategaeth iaith y Cyngor, sef Cynllun Hybu'r Gymraeg yng Ngwynedd?

Cyffredinol

Mae'r Adran yn rhoi pwys mawr ar weithredu trwy gyfrwng y Gymraeg, nid yn unig oherwydd ein teimlad o falchder a pharch tuag at yr iaith a'r hyn y mae'n ei olygu i'r Cyngor, ond hefyd oherwydd ein bod yn ymdrin ag unigolion sydd yn aml mewn sefyllfaoedd bregus ac sy'n dod atom pan nad oes ganddynt unlle arall i droi, ac rydym yn llwyr sylweddoli pa mor bwysig yw defnyddio'r iaith y mae rhywun yn ei dewis wrth gefnogi unigolion yn y fath sefyllfa.

Mae Cynllun Hybu'r Gymraeg yn nodi bod symudedd a mudo yn un o'r prif heriau i'r Gymraeg yng Ngwynedd. Credwn bod ein Polisi Gosod Tai Cyffredin, sy'n rhoi blaenoriaeth am dŷ cymdeithasol i unigolion sydd â chysylltiad â Gwynedd, yn cyfrannu at y nod o sicrhau bod pobl leol yn gallu byw ac aros yn eu cymunedau. Mae'r data diweddaraf yn dangos bod 96% o osodiadau tai cymdeithasol Gwynedd wedi mynd i berson â chysylltiad lleol rhwng Medi 2021 a 2022.

Digartrefedd

Wrth ymateb i sefyllfaoedd ble mae unigolion a theuluoedd yn cael eu gwneud yn ddigartref, mae'r Gwasanaeth yn gwneud ei orau i gadw'r teulu hwnnw gyda'i gilydd wrth ei adleoli. Ar wahân i fanteision amlwg i les y teulu wrth eu cadw ynghyd, mae'n diogelu'r iaith fel iaith y teulu, ac yn lleihau'r risg y bydd unigolion yn colli'r iaith wrth gael eu gwahanu.

Nid gweithio'n ymatebol i sefyllfaoedd o ddigartrefedd yn unig mae'r Gwasanaeth Digartrefedd – mae rhan allweddol o'i waith yn canolbwyntio ar atal digartrefedd cyn iddo ddigwydd. Mewn rhai achosion fel hyn, golyga ladmeru rhwng aelodau o deulu er mwyn cadw'r teulu hwnnw dan yr un to, a all arwain at ddiogelu aelwyd Gymraeg a fyddai wedi'i cholli fel arall.

Grantiau i addasu tai i bobl anabl

Mae nifer o bobl Gwynedd yn byw mewn tai sy'n anaddas ar gyfer eu hanghenion. Gall hynny olygu nad yw trigolyn yn gallu dringo'r grisiau i'r llawr cyntaf, neu ei chael hi'n anodd ymolchi oherwydd nad yw ystafell ymolchi bresennol yr adeilad yn addas i bwrpas. Mae'r Uned Grantiau a Phrosiectau Tai yn tywys yr unigolion trwy'r broses ar y cyd â Therapyddion Galwedigaethol, ac yn sicrhau bod rhaglen waith yn ei lle sy'n cyfateb i anghenion yr unigolyn. Trwy'r addasiadau hyn, mae posib i bobl Gwynedd aros yn eu cartref a thrwy hynny gadw siaradwyr Cymraeg yn eu cymunedau.

Mae'n braf nodi bod yr Uned yn cael ei gweithredu yn gwbl ddwyieithog, gyda phob swyddog yn gallu cynnig gwasanaeth yn Gymraeg. Mae canran uchel iawn o'r cyfathrebu yn cael ei wneud drwy gyfrwng y Gymraeg (os nad oes angen/cais am gyfathrebu yn Saesneg yn unig yn ein cyrraedd) ac mae'r Therapyddion Galwedigaethol yr ydym yn cydweithio â hwy yn siaradwyr Cymraeg hefyd, ynghyd â'r ffurflenni cyfeirio.

Fodd bynnag, ar hyn o bryd, mae'n rhaglenni gwaith a'n dogfennau technegol yn Saesneg gan mai dyna iaith arferol dogfennau a manylebau adeiladu yn y maes adeiladu/pensaernïol. Serch hynny, mae'r gallu gennym i ddarparu'r rhain drwy gyfrwng y Gymraeg hefyd yn ôl yr angen.

Prosiectau'r [Cynllun Gweithredu Tai](#)

Mae Cynllun Gweithredu Tai yr Adran, Cynllun o 33 o brosiectau dros gyfnod o 6 blynedd, yn amlinellu ein hamcanion wrth fynd i'r afael ag anghenion tai pobl Gwynedd. Bydd y Cynllun o fudd mewn sawl maes allweddol, ac un o'r rheiny yw'r Gymraeg a chymunedau Cymraeg. Bydd prosiectau megis y rhai a enwir isod yn rhoi cyfleoedd i drigolion Gwynedd gael mynediad at gartref addas a fforddiadwy:

Cynllun	Disgrifiad	Gwybodaeth bellach
Datblygu tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu yn y farchnad dai.	Datblygu ein tai ein hunain a fydd yn cynyddu'r stoc o dai yn y cymunedau hynny lle mae'r galw yn bodoli ar gyfer prynu neu rentu ar rent canolraddol.	Rydym yn bwriadu gosod amod fel bod rhaid i unrhyw berchennog fod yn berson lleol.
Prynu tai preifat	Defnyddio stoc barod o dai fyddai'n addas ar gyfer cartrefu pobl leol, tra'n ystyried prynu tai a'u gosod i bobl leol ar rent canolraddol.	Byddwn yn rhoi blaenoriaeth i bobl leol wrth osod y tai hyn
Gwrthod ceisiadau i godi amod person lleol ar gyn- "dai Cyngor"	Ystyried bod yn fwy heriol gyda cheisiadau i dynnu 'amod person lleol' oddi ar gyn-dai Cyngor a glynu at bwrpas gwreiddiol cymalau o'r fath, Ni fyddwn yn codi'r amod oni bai fod amgylchiadau eithriadol o anarferol.	Bwriedir mabwysiadu polisi mewnol sy'n gwarchod yr amod hon i'r dyfodol
Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf i adnewyddu tai gwag	Ymestyn y cynllun blaenorol, sydd wedi helpu dros 90 o brynwyr tro cyntaf i adnewyddu tai gweigion a thrwy hynny wedi dod a thai gwag yn ôl i ddefnydd i bobl leol.	
Eithriad Treth Cyngor ar dai gwag i brynwyr tro cyntaf	Ymestyn y cyfnod eithrio o dalu treth Cyngor ar dai gwag (prif neu unig gartref) gan roi blwyddyn ychwanegol i brynwyr tro cyntaf gyflawni gwaith adfer hanfodol cyn y gellir meddiannu'r tŷ.	
Prynu tir adeiladu ar gyfer y dyfodol	Defnyddio rhai safleoedd datblygu sydd eisoes yn ein perchnogaeth i ddechrau ar ein cynlluniau mewn rhai ardaloedd lle mae'r angen gan drigolion lleol yn glir. Ond os am barhau wedi hynny, byddwn angen bod yn barod i ymateb yn gyflym i brynu tir adeiladu pan fydd y cyfle'n codi yn y lleoliadau cywir.	

Nodwyd yn ein Hasesiad Effaith Cydraddoldeb ar gyfer y Cynllun hwn y byddai'n cael effaith bositif ar y Gymraeg:

"Amcangyfrifir fod 60% o brynwyr wedi eu prisio allan o'r farchnad leol. Gall cynyddu'r nifer o dai fforddiadwy, yn ogystal â'r pecynnau cefnogaeth arfaethedig o ran benthyciadau a rhyddhad trethi, olygu fod mwy o bobl leol yn dewis / gallu aros yng Ngwynedd."

Cynllun Tai Cymunedau Cymraeg a Pheilot Dwyfor

Yn ystod misoedd cyntaf 2022, bu i'r Adran ymateb ar ran y Cyngor i ymgynghoriad Cynllun Tai Cymunedau Cymraeg, a bellach mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi'r Cynllun yn derfynol. Ac eithrio'r hyn a nodir yn y Cynllun, nid yw'n glir eto sut bydd y Cyngor na'r Adran yn cyfrannu at y Cynllun wrth symud ymlaen ond tybir y bydd nifer o'r ymyraethau'n cael eu treialu yn ardal Peilot Dwyfor.

Ym mis Tachwedd, 2021, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru eu bwriad i gynnal cynllun peilot i fynd i'r afael â'r broblem dai yn ardal Dwyfor. Rydym wedi bod yn cydweithio gyda'r Llywodraeth ers misoedd ar amryw brosiectau sydd naill ai'n cryfhau'r rheiny sydd eisoes yn ein Cynllun Gweithredu Tai (megis y Cynllun Prynu Cartref a'n cynlluniau tai gweigion) neu sy'n gynlluniau newydd sydd i'w treialu yn ardal y Peilot.

Systemau a Thechnoleg

Mae'r Adran yn gwneud defnydd helaeth o systemau amrywiol, sy'n cynnwys systemau i ddal a dadansoddi gwybodaeth am eiddo'r Cyngor megis cynnal a chadw, Clefyd y Lleng Filwyr a defnydd a gwariant ynni; ac yn y maes tai i gadw cofrestrau tai a gwybodaeth am sefyllfa ddigartrefedd y Sir, a systemau y mae'r Uned Gorfodaeth Tai a'r Uned Grantiau a Phrosiectau Tai yn ei defnyddio i hwyluso eu gwaith hwythau.

Rydym hefyd wedi datblygu ein systemau ein hunain ar gyfer yr Uned Cynnal a Chadw ar y cyd â'r Gwasanaeth Technoleg Gwybodaeth mewnol, ac wrthi ar hyn o bryd yn caffael systemau newydd ar gyfer digartrefedd ac opsiynau tai. Rhan bwysig a chreiddiol o'r broses oedd sicrhau bod posib defnyddio'r systemau yn Gymraeg, ac mae'n braf dweud ein bod wedi llwyddo yn hynny o beth. Credwn fod hynny'n bwysig gan ei fod yn caniatáu i ni gynnal ein gweithrediadau mewnol yn Gymraeg heb orfod cyfieithu, dehongli neu rannu gwybodaeth yn Saesneg.

Er bod nifer o'r systemau eraill yn cael eu darparu yn Saesneg (oherwydd iaith y cyflenwyr), mae'r gallu gennym i greu neu addasu elfennau o fewn rhai o'r systemau hyn, a chreu a chynhyrchu ein hadroddiadau ein hunain, a wneir naill ai yn uniaith Gymraeg neu'n ddwyieithog.

Cyfathrebu

Yn ddiweddar, cyhoeddwyd rhifyn cyntaf ein newyddlen adran, lle rhennir materion o ddiddordeb gyda staff, ynghyd â rhoi cyfle i staff o amryw wasanaethau'r Adran ddod i adnabod ei gilydd. Mae'n rhoi lle hefyd i dynnu sylw staff at gyhoeddiadau corfforaethol pwysig megis y newid diweddar ym mholisi iaith y Cyngor.

Holiadur anghenion tai

Yn ystod ail a thrydydd chwarter 2022, cynhaliwyd arolwg anghenion tai ar y cyd ag arolwg Ardal Ni, ble gofynnwyd i bobl Gwynedd am eu sefyllfa dai heddiw ac i'r dyfodol yn ogystal â'u barn ynghylch beth dybient sydd ei angen yn y maes tai yng Ngwynedd. Daeth yr arolwg i ben yn chwarter olaf 2022 ac mae'r 1500 o ymatebion a dderbyniwyd yn cael eu dadansoddi ar hyn o bryd.

Mater yr hoffai'r aelodau ei drafod:

Allanoli gwaith a gosod cytundebau trydydd parti

Cwestiwn 2: Os yw'r adran yn gosod gwaith yn allanol ar gytundeb, allwch chi gyfeirio at unrhyw arfer da, naill ai wrth osod amodau neu wrth fonitro i sicrhau cydymffurfiaeth efo amodau ieithyddol?

Mae'r Adran yn ymwneud â nifer o gytundebau a chontractwyr yn sgil gwaith a wneir ar eiddo'r Cyngor yn ogystal ag yn y maes tai.

Gwasanaethau Eiddo

Ar y cyfan, gosodir gwaith yn allanol ar gytundeb gan y Gwasanaethau Datblygu Eiddo, Cynnal a Chadw a'r Uned Grantiau a Phrosiectau Tai. Er enghraifft, bydd y Gwasanaeth Datblygu Eiddo'n gosod tendrau ar gyfer gwaith adeiladu o bob math, a'r Gwasanaeth Cynnal a Chadw yn chwilio am gwmnïau arbenigol i osod cytundebau ar gyfer gwaith megis larymau tân y Cyngor. Wrth wneud hyn, defnyddiwn brofiad helaeth ein swyddogion ynghyd ag arbenigedd y Tîm Categori Corfforaethol i sicrhau ein bod yn cwblhau'r gwaith i'r safon briodol.

Teimlwn fod arfer dda yn cael ei amlygu pan osodir contractau lle ymdrechir i sicrhau bod safon y gwasanaeth Gymraeg yn cael ei sicrhau a'i gynnal. Caiff copi o'r Polisi Iaith ei gynnwys yn y dogfennau tendro, a gofynnir i bob ymgeisydd ei ddarllen er mwyn sicrhau eu bod yn deall beth yw'r gofynion (megis os oes angen iddynt ddefnyddio arwyddion, bod y rheiny'n ddwyieithog), ond hefyd eu bod yn deall pwysigrwydd y Gymraeg i Gyngor Gwynedd.

Yn ogystal â hynny, mewn tendrau gwerth uchel, gofynnir i gwmnïau ddarparu Ymateb Buddion Cymdeithasol sy'n cwmpasu'r Ddeddf Llesiant 2015. Golyga hyn ofyn i ddarpar contractwyr ystyried sut gallent gyfrannu at y gymdeithas yn lleol, trwy gamau megis creu swyddi'n lleol neu gynnig cyfleoedd profiad gwaith. Sgil-effaith hynny, wrth gwrs, yw creu cyfleoedd i bobl Gwynedd aros yn eu hardal, a thrwy hynny gynyddu'r cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg fel iaith waith a byw yn y Sir.

Ymgynghorwyr allanol adeiladu/datblygu eiddo

Mae hysbysebion am dendrau fel rheol yn cael eu cyhoeddi yn Saesneg, yn enwedig pan fo rheidrwydd i hysbysebu'n genedlaethol ac mae gofyniad cyfreithiol i hysbysebu yn Saesneg. Golyga hynny bod dogfennaeth, contractau safonol ac ati gan amlaf yn cael eu cyhoeddi'n Saesneg ac weithiau yn ddwyieithog. Serch hynny, disgwylir i ymgynghorwyr allanol gydymffurfio â Pholisi Iaith y Cyngor. Os oes angen darparu dyluniadau, neu adroddiadau byr ar brosiect er pwrpas ymgynghoriad gyda'r cyhoedd, byddwn yn sicrhau eu bod ar gael yn ddwyieithog. Ymhellach, disgwylwn bod unrhyw ymgynghorwyr a all gymryd rhan mewn ymgynghoriad gyda rhanddeiliaid neu'r cyhoedd yn gallu darparu siaradwyr Cymraeg, neu ddarparu cyfleusterau cyfieithu.

Gwasanaethau Tai: Grantiau a Phrosiectau Tai

Mae'r Uned Grantiau a Phrosiectau Tai yn delio â chontractwyr yn aml wrth gomisiynu gwaith ar ran rhai o unigolion mwyaf bregus y Sir. Contractwyr lleol sy'n ymgymryd â'r gwaith adeiladol, gyda'r mwyafrif helaeth ohonynt yn siaradwyr Cymraeg. Mae hyn yn hynod o bwysig i ni, gan fod y gallu i gyfathrebu gydag ymgeiswyr (yn enwedig yr henoed) yn y Gymraeg yn gallu cynnig cysur a sicrwydd pan fyddont mewn sefyllfaoedd anodd ac agored i niwed (*vulnerable*).

Mater yr hoffai'r aelodau ei drafod: **Gweithredu'n ddwyieithog**

Cwestiwn 3: Oes yna unrhyw rwystrau i'ch gallu fel adran i gynnig gwasanaeth llawn yn y Gymraeg?

Yn gyffredinol, mae'n gallu i gynnig gwasanaeth llawn yn Gymraeg yn gadarn ac ni theimlwn bod rhwystrau yn hyn o beth. Mae gweinyddiaeth fewnol yr Adran yn gyfan gwbl trwy gyfrwng y Gymraeg, ac rydym yn ymfalchïo yn ein gallu i gynnig cymorth i'n defnyddwyr gwasanaeth, nifer ohonynt yn rhai o unigolion mwyaf bregus ein cymdeithas, trwy gyfrwng y Gymraeg. Anogwn aelodau o staff sydd ychydig yn fwy dihyder yn eu sgiliau Cymraeg neu sy'n dymuno/angen gwella eu sgiliau iaith i chwilio am gyfleoedd i ddysgu/datblygu eu sgiliau. Yn wir, dros y 12 mis diwethaf bu 6 o aelodau o staff yr Adran yn dilyn amrywiol gyrsiau dysgu neu ddatblygu Cymraeg. Credwn bod lle i ddatlu bod aelodau o staff yr adran yn chwilio'n rhagweithiol am gyfleoedd i wella a/neu gadw safon eu hiaith ac yn cymryd perchnogaeth dros hynny er budd ein defnyddwyr gwasanaeth.

Cyfarfodydd rhanbarthol a chenedlaethol

Fel y nodwyd yn ein hadroddiad diwethaf, er ein bod fel Adran yn llwyddo i gynnig ein gwasanaethau i gyd yn Gymraeg neu'n ddwyieithog, mae'r darlun yn dra gwahanol wrth edrych y tu allan i'r Cyngor. Cynhelir cyfarfodydd rhanbarthol a chenedlaethol ar y cyfan yn uniaith Saesneg, ac er bod cyfieithu a deunydd Cymraeg ar gael mewn rhai ohonynt, mae hynny'n gallu bod yn llafurus a chreu teimlad bod yr un sy'n gofyn am gyfieithu yn creu trafferth. Gall hyn droi'n rhwystr pan mae'n dod i gynnig gwasanaeth Cymraeg i'n defnyddwyr Gwasanaeth.

Mater yr hoffai'r aelodau ei drafod: **Datblygu cyfleoedd newydd**

Cwestiwn 4: Oes gennych chi syniadau am ffyrdd newydd y gallem ni fod yn hybu'r Gymraeg o fewn cymunedau'r sir – naill ai yn eich gwasanaethau eich hun neu drwy gydweithio gydag eraill?

Y maes tai ac eiddo

- Mewn Cytundebau Lefel Gwasanaeth i ddarparu llety â chefnogaeth, byddwn yn gosod amod bod rhaid i'r darparwyr gwasanaeth/cefnogaeth fod yn gallu siarad Cymraeg. Enghraifft o hyn yw'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth ar gyfer Tŷ Adferiad, Porthmadog, 137 Stryd Fawr Bangor, a 35 Ffordd y Coleg, Bangor
- Unwaith eto, nodwn ein teimlad y dylid datblygu rhagor o hyfforddiant penodol yn y Gymraeg yn y maes tai – mae'r rhan fwyaf o hyfforddiant yn digwydd yn y Saesneg, ac er nad yw hynny'n rhwystro nac yn atal ein gallu i weithredu, byddai'n dda gallu derbyn yr hyfforddiant yn y Gymraeg, neu'n ddwyieithog o leiaf.

Cyffredinol

- Teimlwn bod y Fforwm Dynodiadau Iaith yn gyfrwng da iawn ar gyfer rhannu arferion da ar draws y Cyngor, ynghyd â chael arbenigwyr a phencampwyr "o gwmpas y bwrdd" i drafod rhwystrau a chyfleoedd. Mae hefyd yn rhoi proc i ni fel Adran gymryd cam yn ôl bob yn hyn a hyn i weld a oes unrhyw beth angen sylw neu ddathlu unrhyw lwyddiannau hefyd. Yn yr un modd gwelwn bod yr Adroddiad Chwarterol yn hynod o fuddiol fel modd o roi trosolwg dros ein hadran.
- O fod yn gweithio gartref neu'n hybrid dros y cwta ddwy flynedd a hanner ddiwethaf, mae wedi dod i'r amlwg bod staff yn colli gweld ei gilydd yn y swyddfa a chael y cyfle i sgwrsio'n anffurfiol gyda'r naill a'r llall. Credwn bod hynny'n berthnasol hyd yn oed mwy yn achos staff sy'n dysgu neu ddatblygu eu Cymraeg. Tybed a fyddai edrych ar sut gellid dod â'r carfannau hyn at ei gilydd mewn modd anffurfiol yn fuddiol, nid yn unig ar gyfer ein staff, ond hefyd ar gyfer pobl Gwynedd yn y pen draw?